

Fremmede arter

- med fokus på hagerømlinger

Liv Ingrid Kravdal

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Program

Foto: Kjempebjørnekjeks. Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

- 11:30 «Nytt og nyttig» og ny nasjonal tiltaksplan
Liv Ingrid Kravdal, Statsforvalteren i Oslo og Viken
- 11:50 Fjerning av fremmede organismer på annen manns grunn
Pål Foss Digre, Miljødirektoratet
- 12:20 Pause
- 12:30 Rapportering av fremmede arter i Artsobservasjoner
Kristoffer Bøhn, Sabima
- 13:00 Bekjempelse av fremmede arter i nye Asker kommune
Merethe Wiken Dees, Asker kommune
- 13.15 Økonomisk støtte til prosjekter
Liv Ingrid Kravdal, Statsforvalteren i Oslo og Viken
- 13.30 Slutt

«Nytt og nyttig»

Foto: Bekjempelse av fremmede skadelige organismer, tiltaksplan 2020-2025 (forside)

- Nasjonal tiltaksplan mot fremmede arter
  - Lansert 20. august 2020
  - 2020-2025
- Regional handlingsplan mot fremmede arter
  - Mars 2020
  - Sammenstilling av handlingsplaner fra de tidligere embetene

«Nytt og nyttig»

- Prosjekt i Artsobsevasjoner
  - Nytt navn: «Statsforvalteren i Oslo og Viken - fremmede arter»
  - Er alle lagt inn i prosjektet?

Nye funn av signalkreps

- Funn av signalkreps i nedre Glomma
- Spredning i Haldenvassdraget
- Ved mistanke om nye funn, ta kontakt med oss!
  - Kontaktperson hos Statsforvalteren:
Terje Wivestad
fmoatmw@statsforvalteren.no
Tlf. 22 00 36 38

Nasjonal tiltaksplan mot fremmede arter

Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold:

«Klima- og miljødepartementet og andre relevante departementer skal utarbeide ei samla, prioritert tiltaksplan mot skadelige fremmede organismer. Det er ei forutsetning at tiltaksplanen bygger videre på det arbeidet som har vært gjennomført i de siste ti årene med Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter (2007).»

Figur: Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter (forside) og Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold (forside), regjeringen.no

Nasjonalt tiltaksplan mot fremmede arter

Prosess:

- Direktøratsgruppe opprettet høst 2017
- Forslag til tiltaksplan overlevert fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet 12. juni 2019
- Publisert 20. august 2020

Varighet:

- Planen skal gjelde i en femårsperiode, fra 2020 til og med 2025

Mål:

- Samarbeid om felles tiltak
- Negativ påvirkning av fremmede arter skal reduseres

Avgrensning:

- Omfatter ikke: kongekrabbe, utenlandske treslag som omfattes av egen forskrift

Nasjonal tiltaksplan mot fremmede arter

- 6 overordnede føringer
  - Styrking av innsats og hardere prioritering
  - Helhetlige analyser legges til grunn for valg av tiltak
  - Tidlig innsats må gis høyere prioritet
  - Stimulerende og løsningsorienterte tiltak må i større grad benyttes
  - Sektoransvaret må konkretiseres og formidles og tydeliggjøres
  - Samarbeidet om tiltak mot skadelige fremmede organismer må styrkes og videreutvikles
- 28 konkrete og tidfestede tiltak fordelt på 9 tiltakskategorier
  - Samarbeid og organisering
  - Regelverk og veiledning
  - Prioriterte kunnskapsbehov
  - Kartlegging, overvåkning og tidlig varsling
  - Prioritering av fremmede skadelige arter for tiltak
  - Innførsels- og spredningsveier
  - Tiltak for å ivareta truede naturtyper
  - Prioritering av tiltak mot fremmede skadelige organismer i vannforekomster
  - Kompetansesenter for bekjempelse av fremmede skadelige organismer

Nasjonal tiltaksplan mot fremmede arter

Direktoratsforum:

- Sørge for framdrift
- Opprette arbeidsgrupper og referansegruppe
- Avdekke uklarheter og mangler i regelverk
- Utveksling av relevant informasjon, herunder internasjonalt arbeid
- Evaluering av plan

Foto: Russesvalerot på Lindøya, Oslo kommune.
Fotograf: Karoline Bredland, Statsforvalteren i Oslo og Viken

Prioritering av fremmede skadelige arter for tiltak

14. Utvikle prinsipper/kriterier for prioritering av organismer

- Utvikle felles prinsipper/kriterier for prioritering av hvilke arter det bør gjennomføres nærmere spesifiserte tiltak mot
- Mål om å oppnå den beste samfunnsmessige nytteeffekten sett i forhold til innsatsen

15. Prioritering av fremmede organismer og tiltak mot disse

- Gjennomføring av prioritering, basert på kriteriene i tiltak 14
- Resultere i en felles liste over høyt prioriterte organismer, samt anbefalte tiltak mot disse

16. Gjennomgang av virkemiddelbruk

- Gjennomgang og målretting av virkemiddelbruken
- Sikre at virkemidler rettes mot de prioriterte organismene (jfr tiltak 15)

Prioritering av fremmede skadelige arter for tiltak

- Rapport utarbeidet av Menon Economics og NINA
- Beregnet tiltakskostnader og vurdert nytte av tiltak mot 30 fremmede karplanter – stor variasjon
- Kostnad: Bekjempelseskostnader og administrative kostnader
- Nytteverdi målt i poeng

Figur: Kostnader og nytte ved tiltak mot fremmede karplanter - En oppsummering (forside)

Nyttevirkning	Poengskala				
	0	1	2	3	4
1.1 Økologisk risiko	Ingen kjent økologisk risiko	Lav økologisk risiko	Potensielt høy risiko	Høy risiko	Svært høy risiko
1.2 Påvirkning på truede naturtyper	Intakt (LC)	Nær truet (NT)	Sårbar (VU)	Sterkt truet (EN)	Kritisk truet (CR)
2.1 Mat	Ingen påvirkning	Mindre virkning, f.eks. noe redusert areal/produksjon	Noe større virkning, f.eks. stor reduksjon i areal/produksjon/beiteområde	Stor virkning. Stor reduksjon i areal/produksjon/giftig for beite/husdyr e.l.	Meget stor virkning. Svært stor reduksjon i areal/produksjon/dødelig for husdyr e.l.
2.2 Fiber/materialer	Ingen påvirkning				
3.1 Pollinering, vannhusholdning, erosjon, mv.	Ingen påvirkning				
4.1 Rekreasjon, estetiske verdier	Ingen påvirkning	Endrer landskapet i liten grad. Små planter, lite synlig, ikke til hinder for rekreasjon	Estetisk forstyrrende i landskapet, oppleves som fremmede, ikke til hinder for rekreasjon	Endrer karakter i landskapet, hindrer aktivitet i områder, men forekommer ikke i typiske rekreasjonsområder	Til hinder for rekreasjon og estetisk forstyrrende i landskapet
5.1 Helsevirkninger på mennesker	Ingen påvirkning	Ubehag / Indirekte påvirkning		Giftig for mennesker	Dødelig for mennesker
6.1 Infrastruktur	Ingen påvirkning	Indirekte påvirkning			

Figur: Hentet fra rapport «Kostnader og nytte ved tiltak mot fremmede karplanter - En oppsummering» Menon-publikasjon 117/2020

Liste med prioriterte karplanter

Artsnavn	Kategori bekjempelse 2021	Kommentar
Prydstorklokke	<i>Prioriteres normalt ikke for bekjempelse i noen områder</i>	
Sølvarve	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Filtarve		
Kjempespringfrø	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Kjempebjørnekjeks	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Tromsøpalme		
Gravbergknapp	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Sibirbergknapp	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Sandlupin	<i>Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder</i>	
Jærlupin		
Hagelupin		
Parkslirekne	<i>Prioriteres normalt ikke for bekjempelse i noen områder</i>	
Kjempeslirekne		
Hybridslirekne		

Liste med prioriterte karplanter

Artsnavn	Kategori bekjempelse 2021	Kommentar
Kanadagullris	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige	* Å forhindre ytterligere spredning der hvor den ikke har oppfylt sitt potensiale er imidlertid viktig for denne arten og kan ikke bekjempesestiltak i "øvrige"
Kjempegullris	Prioriteres normalt ikke for bekjempelse i noen områder	
Rynkerose	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder*	* Bekjempesestiltak som er i tråd med tidligere handlingsplan mot rynkerose kan foreslås for 2021 selv om de planlegges gjennomført i "øvrige områder".
Legepestrot	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder	
Japanpestrot		
Boersvineblom	Høyt prioritert for tiltak i alle områder	
Alpegullregn	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder	
Gullregn		
Blomstermispel	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder*	* Å forhindre ytterligere spredning der hvor mispelartene ikke har oppfylt sitt potensiale kan imidlertid legetimere bekjempesestiltak i "øvrige områder".
Sprikemispel		
Dielmispel		
Blåleddved	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder	
Tatarleddved		
Legesteinkløver	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder	
Hvitsteinkløver	Høyt prioritert for tiltak i truet natur, nær truede arter/naturtyper, eller når en forekomst truer verneformålet. Nedprioriteres i øvrige områder	

Innførsels- og spredningsveier

17. Veileder for massehåndtering

- Utarbeide en veileder for håndtering av løsmasser som kan inneholde fremmede organismer
- Veilederen skal også inneholde hvilke krav som skal stilles til masser for at de skal anses som tilstrekkelig fri for skadelige fremmede organismer

18. Problemmasser til en ressurs

- Vurdere ulike tiltak for å behandle jord/andre masser som inneholder skadelige fremmede planter slik at "problemmasser" kan omgjøres til en ressurs

19. Hageavfall

- Utvikle informasjons- og veiledningsmateriale knyttet til dumping av hageavfall som kan medføre spredning av skadelige fremmede organismer

20. Blindpassasjerer med jord

- Bestille en utredning fra Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM) av hvilke vekstmedier for planter som medfører størst risiko for innførsel av skadelige fremmede organismer, samt vurdering av effekten til ulike tiltak
- Gjennomføre en kost- nytte analyse av tiltak

21. Innførsels- og spredningsveier

- Lage en prioritert liste over sprednings- og innførselsveier for skadelige fremmede organismer
- Avklare ansvarsforhold (for kunnskap, tilsyn, tiltak etc.) og utvikle forslag til en tiltakspakke

Tiltak for å ivareta truede naturtyper

22. Jordbruksarealer ute av drift

- Utrede og gi anbefaling til hvilke typer jordbruksarealer ute av drift som bør prioriteres høyest for tiltak mot fremmede skadelige organismer, og hvilke tiltak og virkemidler som er best egnet til å redusere spredningen fra slike områder.

23: Tiltak i UKL-områder (Utvalgte kulturlandskap i jordbruket)

- Tydeliggjøre at tilskudd mot fremmede skadelige organismer kan innvilges gjennom tilskuddsordningen for tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, og gi råd om hvilke fremmede skadelige organismer og hvilke typer tiltak mot fremmede organismer som bør prioriteres høyest.

24. Bekjempelsestiltak og spredningshindrende tiltak

- Lage planer for bekjempelsestiltak og spredningshindrende tiltak for å ivareta naturtyper. Planene skal tilpasses de tiltakspakkene som besluttes gjennomført som en oppfølging av «Tiltak for å ta vare på truet natur» -prosjektet.

25. Tiltak mot fremmede skadelige karplanter i verneområder

- Fortsatt prioritet til tiltak mot fremmede skadelige organismer i verneområder
- Øke kunnskapen om fremmede skadelige organismer i de omkringliggende arealene til verneområder

Kompetansesenter for bekjempelse av fremmede skadelige organismer

27. Bekjempelsesmetodikk

- Utredning av sentral løsning for tilgjengeliggjøring av bekjempelsesmetodikk
- Behov for at kunnskap om metodikk er lettere tilgjengelig, og oppdateres ved behov

28. Registrering av tiltak

- Behov for et egnet felles system for å registrere hvor bekjempelsestiltak er gjennomført
- Utrede løsning for registrering av tiltak, og om eksisterende løsninger kan brukes
- Gjøre det mulig å trekke ut informasjon om tiltak - metoder, effekt, kostnader

Spørsmål?

Liv Ingrid Kravdal

Seksjon for naturforvaltning lavland og kyst
liikr@statsforvalteren.no
Tlf. 69 2 475 59

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov

Fjerning av fremmede organismer

Pål Foss Digre
Jurist Miljødirektoratet

Hva jeg skal snakke om (og hva dere bør tenke på)

- Jeg skal snakke om regler i naturmangfoldloven og forskrift om fremmede organismer som gjelder fjerning/bekjemping av «fremmede organismer» på privat grunn når grunneier ikke ønsker det
- Mange andre mulige innganger enn at det er snakk om «fremmed organisme»:
  - Plukking kan være innenfor allemannsretten - friluftsløven
  - Spredning skaper problemer på naboeiendom - naboløven
  - Organismen er skadegjørende vilt - viltloven med forskrifter
  - ++

Innledning: naturmangfoldloven og «fremmede organismer»

- Generelle regler om utsetting av fremmede organismer kom først inn i lovverket med naturmangfoldloven av 2009
  - Før det bare regler for fisk og vilt (ingen for planter)
- Selv om fremmede organismer er en stor trussel mot naturmangfoldet, er det også sterke samfunnshensyn for bruk av fremmede organismer (særlig når det gjelder planter)
- Behov for avveining av samfunnshensyn førte til at storparten av reglene om fremmede organismer første trådte i kraft i 2016
  - og til et litt komplisert regelverk (særlig når det gjelder planter)

Innledning: systemet

- Reglene om fjerning/bekjemping av fremmede organismer står i naturmangfoldloven, men må leses i lys av regler om hva som er lov/ikke lov som til dels står i forskrift (forskrift om fremmede organismer og forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål)
- De aktuelle paragrafene i loven står ikke i kapittelet om fremmede organismer
- Forskrift om fremmede organismer
  - Gjentar regler i loven
  - utvider virkeomfanget til regler i loven
  - Innskrenker virkeomfanget til regler i loven
  - Gir regler på områder der loven ikke har noen

Hva jeg skal snakke om videre

- Når har en grunneier plikt til å fjerne fremmede organismer?
- Når kan forvaltninga selv fjerne fremmede organismer på privat grunn?

**Spørsmål: Når har
grunneier plikt til å fjerne
fremmede organismer?**

Når har grunneier plikt til å fjerne fremmede organismer

- Naturmangfoldloven § 69: Grunneier har plikt til å fjerne fremmede organismer når grunneier har
  - brutt reglene om fremmede organismer og det enten
  - er «fare for forringelse» av naturmangfoldet eller
  - Statsforvalteren har pålagt fjerning
- Gjelder ikke bare på egen eiendom, men også på andres (se § 72)

Når har grunneier brutt reglene om fremmede organisme?

- 1) Når organismen er satt ut ulovlig eller
- 2) når holdet kan anses som brudd på aktsomhetsplikta

Når har grunneier brutt reglene om fremmede organisme?

- 1) Når organismen er satt ut ulovlig eller
- 2) når holdet kan anses som brudd på aktsomhetsplikta

Når er en organisme satt ut ulovlig?

- Historisk sett har det vært forskjellige regler og dagens regler har mange unntak, men hovedreglene er:
- Vilt og fisk er satt ut ulovlig dersom den som satte ut ikke hadde tillatelse (uansett når)
- Sopp, lav, snegler, insekter, edderkopper, krepsdyr mv. ulovlig dersom det er satt ut etter 1. januar 2016 og det ikke er gitt tillatelse

Når er en plante satt ut ulovlig?

- Der privatpersoner har satt ut i egen hage er utsettinga bare ulovlig, dersom det er snakk om en plante oppført på vedlegg I: forbudte organismer

Vedlegg I: arter som har vært forbudt siden 2016

Kjempebjørnekjeks	Sandlupin
Tromsøpalme	Jærlupin
Kanadagullris	Parkslirekne
Kjempegullris	Kjempe­slirekne
Kjempe­springfrø	Hybrid­slirekne
Prydstorkklokke	Sibirbergknapp*
Sølvarve	Gravbergknapp*
Filtarve	Rynkerose
Hagelupin	

Vedlegg I: arter som ble forbudt fra 1. januar i år

Høstberberis	Sprikemispel
Alaskakornell	Blomstermispel
Alpegullregn	Balsampoppel
Gullregn	Skjørpil
Dielsmispel	Grønnpil

Når er en plante satt ut ulovlig?

- Der privatpersoner har satt ut i egen hage er utsettinga, bare dersom det er snakk om en plante oppført på vedlegg I: forbudte organismer
- Der andre har satt ut planten i hager, parker, dyrka områder eller transport- og næringsområder er utplantinga ulovlig der planten står på vedlegg I eller der planten står på vedlegg V, og den som satte ut ikke har tillatelse

Vedlegg V, planter der utsetting er søknadspliktig (fra 2016)

Platanlønn*	Buskfuru*
Rødhyll	Vestamerikansk hemlokk
Gravmyrt	Praktmarikåpe
Legepestrot	Taggblåhegg, heggsøtmispel
Japanpestrot	Kanadablåhegg, lamarksøtmispel
Mongolspringfrø	Blåhegg, junisøtmispel
Skjermleddved	Krypispel
Tatarleddved	Blankispel
Sibirkornell	Mørkispel
Sibirbergknapp*	Filtispel
Gravbergknapp*	Kjempemjødurt
Robinia	Romhegg
Hagelerkespore	Alpeasal
Europalerk	Marsfiol
Sitkagran	

Når er en plante satt ut ulovlig

- Der privatpersoner har satt ut i egen hage er utsettinga, bare dersom det er snakk om en plante oppført på vedlegg I: forbudte organismer
- Der andre har satt ut planten i hager, parker, dyrka områder eller transport- og næringsområder er utplantinga ulovlig: der planten står på vedlegg I eller der planten står på vedlegg V, og den som satte ut ikke har tillatelse
- Der planten er satt ut i andre områder er utsettinga ulovlig der den som satte ut planten ikke hadde tillatelse

Når er en plante satt ut ulovlig?

- Der privatpersoner har satt ut i egen hage er utsettinga, bare dersom det er snakk om en plante oppført på vedlegg I: forbudte organismer
- Der andre har satt ut planten i hager, parker, dyrka områder eller transport- og næringsområder er utplantinga ulovlig: der planten står på vedlegg I eller der planten står på vedlegg V, og den som satte ut ikke har tillatelse
- Der planten er satt ut i andre områder er plantinga ulovlig der den som satte ut planten ikke hadde tillatelse

- Husk: utsettinga er bare ulovlig, dersom planten ble satt ut etter at den aktuelle regelen trådte i kraft

Når har grunneier brutt reglene om fremmede organisme?

- 1) Når organismen er satt ut ulovlig eller
- 2) når holdet kan anses som brudd på aktsomhetsplikta

Når er aktsomhetsplikta aktuell?

- Når utsettinga ikke krever tillatelse (mest aktuelt for planter)
- Når utsettinga skjedde før regelverket trådte i kraft (?)

Hva ligger i aktsomhetsplikta?

- Den som er ansvarlig for utsetting eller hold av levende eller levedyktige organismer i miljøet, skal opptre aktsomt, og så langt som mulig søke å hindre at utsettingen får uheldige følger for det biologiske mangfold
- Aktsomhetsplikta må ses i lys av at utsetting i hager normalt er tillatt, selv for de fleste høyrisikoplanter. For at aktsomhetsplikta skal anses brutt må det foreligge særlige risikomomenter ved utplantingsstedet.

Når har grunneier plikt til å fjerne fremmede organismer av eget tiltak?

- Naturmangfoldloven § 69: Grunneier har plikt til å fjerne fremmede organismer når grunneier har
  - brutt reglene om fremmede organismer og det enten
  - er «fare for forringelse» av naturmangfoldet eller
  - Statsforvalteren har pålagt fjerning
- Gjelder ikke bare på egen eiendom, men også på andres (se § 72)

Når er det «fare for forringelse av naturmangfoldet»

- Ukontrollert spredning av organismer med høy eller svært høy risiko til sårbare områder er klart tilstrekkelig til at det er «fare for forringelse av naturmangfoldet»
- Sårbare områder kan være:
  - Verneområder
  - Truede naturtyper
  - Forekomst av truede arter

Naturmangfoldloven: Når kan forvaltninga selv fjerne fremmede organismer som truer naturmangfoldet?

Svar: Når det er behov for det (?)

- naturmangfoldloven gir statsforvalteren adgang til å iverksette uttak av vilt, lakse- og innlandsfisk (§ 18 tredje ledd) og virvelløse dyr (§ 20 andre ledd) på annens eiendom, når det er snakk om en «fremmed organismer»
- naturmangfoldloven § 21 andre ledd gir Statsforvalteren myndighet til å iverksette uttak av sopp (inklusive lav) og planter på annens eiendom «for å beskytte naturlig forekommende arter og økosystemer».

Hvorfor spørsmålstegn?

- Å gå inn i private hager for å fjerne lovlig plantede planter kan oppfattes som inngrep i fundamentale rettigheter (rett til respekt for hjem, rett til å nyte eiendomsrett)
- Nytteten ved tiltaket må være stor nok til at et slikt inngrep kan forsvares

Oppsummering:

Hva gjør kommunen hvis vi oppdager en fremmed organisme vi ønsker å fjerne i en privat hage?

- Kontakt grunneier og informer om risikoen og om regelverket
- Dersom grunneier ikke vil fjerne selv: kontakt Statsforvalteren

Takk for meg!

SABIMA

Stans tapet av naturmangfold!

Rapportering av fremmede arter i Artsobservasjoner

Kristoffer Bøhn, Sabima

Webinar: miljø, klima og arealplanlegging i kommunene i Viken og Oslo 1. mars 2021

Artsobservasjoner

- En tjeneste fra Artsdatabanken, lansert i april 2008
- 24 millioner funn, fugler 80 %
- Åpen for alle. Du kan bidra med viktig kunnskap!
- For **sikre** artsfunn med riktig sted- og tidfesting.
- Rapportering først, kvalitetssikring etterpå
- Hurtigguide her:

artsobservasjoner.no/Home/GetStarted

Velkommen til Artsobservasjoner!
I denne guiden kan du steg for steg se hvordan du bruker tjenesten

Om Artsobservasjoner
I Artsobservasjoner kan du registrere funn av alle arter i Norge. Artsobservasjoner er for mange en digital feltboken - som samtidig bidrar til å øke kunnskapen om naturmangfoldet i Norge.

Les mer

1
Lag brukerkonto

Uansett om du har en konto i gamle Artsobservasjoner eller en ny bruker, må du opprette en ny konto for å rapportere.

Les mer

Lag konto i Artsobservasjoner

2
Overføre gamle funn

Du som har konto i gamle Artsobservasjoner, må koble dine gamle funn med den nye kontoen for å få tilgang til dem, og for at de skal vises i statistikken.

Les mer

Koble konto i Artsobservasjoner

3
Rapportere funn

Minstkravet når du rapporterer er å angi art, sted og dato - og du kan bygge på med valgfrie opplysninger. Du kan rapportere ett og ett funn, eller mange funn på en gang via en Excel-fil.

Les mer

Rapportere i Artsobservasjoner

Siste bilder

1691 Bilder

Dagens funn

OBSERVERT

ARTSRUPPE

1715 Funn

I dag Igår

Alle arter

424 Arter

TOTALT 22 722 194 2020 528 082

Kunngjøring

- 2020-03-23
[Ny versjon lagt ut 23 mars 2020](#)
- 2020-02-12
[Ny versjon lagt ut 12 februar 2020](#)
- 2020-02-03
[Ny versjon lagt ut 03 februar 2020](#)
- 2020-01-07
[Ny versjon lagt ut 07 januar 2020](#)
- 2019-12-03

Nye arter for i år

- 2020-04-23 [Bider](#) VU
Lara Erik Johannessen (Dalen, Indre Østfold, VI)
- 2020-04-23 [sikkelskattenspinner](#)
Ole Martin Aaronsen (Krokstøisen 56, Lillesand, Ag)
- 2020-04-23 [vindhettefly](#)
Per Buerntange (Romsåsen S, Kykkelsrud, Indre Østfold, VI)
- 2020-04-23 [Colopha falcinellennella](#)
Ivar Stormo (Otnesd (Storedal), Marker, VI)
- 2020-04-23 [Priseriocrania subopurella](#)
Rolf Jern Fjærbu (Toraldsen 45, Toraldsen 45, Grimstad, Ag)
- 2020-04-23 [brun viltannspinner](#)
Ivar Stormo (Otnesd (Storedal), Marker, VI)
- 2020-04-23 [Oshion obscuratus](#)
Jan Ove Sagerøy (Torsevegen 10, Vik, Ve)
- 2020-04-23 [seljevildfly](#)
Geir Birkeland (Korvalla 18, Sandvika, Bærum, VI)
- 2020-04-23 [kastanjeledeborer](#)
Svein Almedal (Fløyfjellet, Kristiansand, Ag)
- 2020-04-23 [viersour](#) CR
Kjetil Larsen (Slettan, Meøy, No)

- Forvaltningsrelevante data «over natten»
- Elektronisk feltdagbok

Grunnprinsipper

- Dine artsfunn vises åpent
- Sensitive arter skjermes
- Du eier dine artsfunn og er ansvarlig for kvaliteten
- Utvalgte data kvalitetssikres
- Sikker og langsiktig datalagring

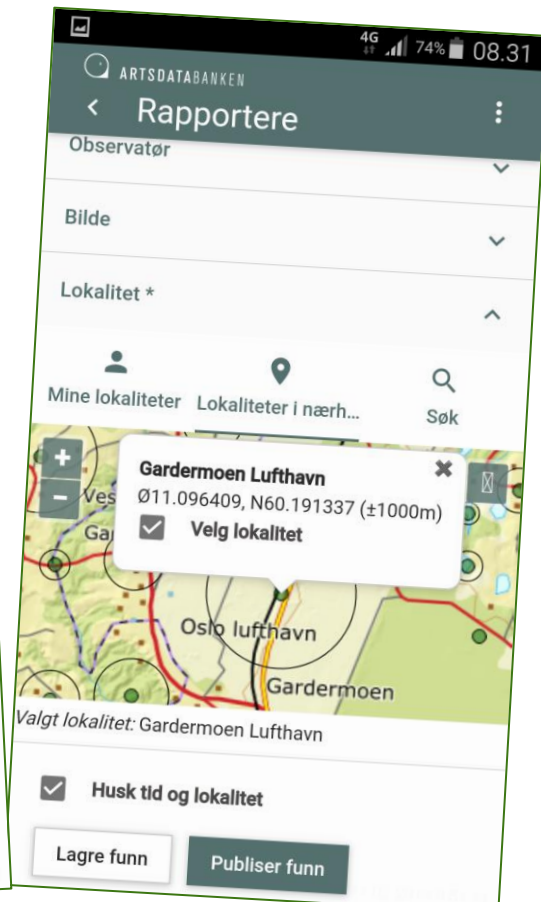
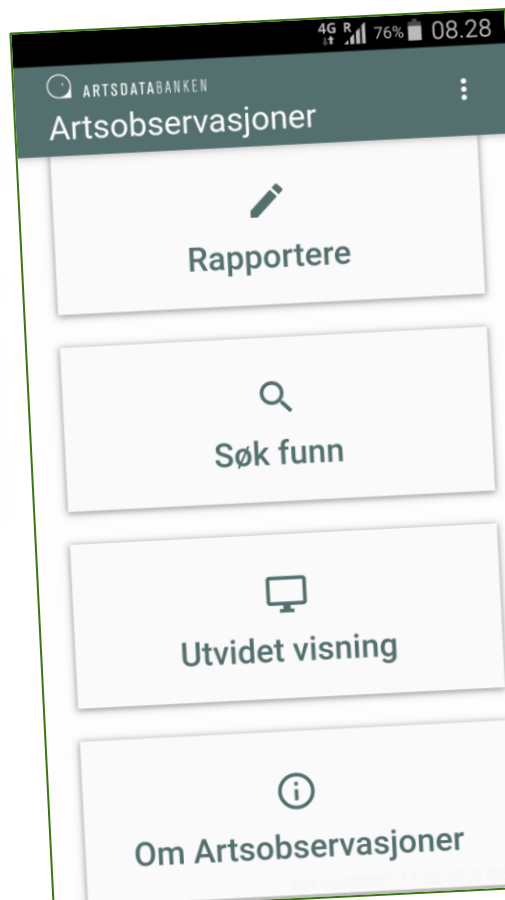
Din mening

Artsobservasjoner for mobil

© | Rigmor Wang

Nå kan du rapportere funn av storstorkenebb *Geranium sylvaticum* og andre arter via mobilen.

Registrering av ny konto

Brukerkonto

* Brukernavn:
* Passord: * Bekreft passordet:
Passordkvalitet:

* E-post: Vis e-post

* Brukeralias: Link til profilen din i Artsobservasjoner blir:
<https://artsobservasjoner.no/UserProfile/Brukeralias?>

Brukernavn

* Fornavn: * Etternavn:
Fødselsår: * Kjønn: Mann Kvinne Uspesifisert Vis personlig informasjon

Adresse

* Adresse: Vis adresse
Postnummer: * Sted: * Land:
Telefonnummer: Vis telefonnummer

Ekstra informasjon

Brukerpresentasjon: Vis brukerpresentasjon

Hjemmeside:

⚡ Når du har opprettet din konto, kan du velge andre innstillinger som for eksempel hvilken artsgruppe du foretrekker, hvilket koordinatsystem du bruker med mer. Du finner disse innstillingene under din personlige profil som du finner i [Mine sider](#).

Lag konto

Tilbakestill

Ekstra informasjon

Brukerpresentasjon: Vis brukerpresentasjon

Hjemmeside:

Vis ditt personlige bildegalleri for alle

Har samlinger

Tilpasse innstillinger

* Språk:
* Koordinatsystem:

* Artsnavnspråk: Artsgruppe:

Velg lisensen som vil bli foreslått når du laster opp bilder:

   [Endre bildelisenser](#)

[Her kan du lese om de forskjellige Creative Commons lisenstypene.](#)

Velg art automatisk. Gjelder når arten kommer opp som eneste alternativ ved søk.

Gjør alle nye lokaliteter jeg lager automatisk til favoritter (Mine lokaliteter)

Deaktiver hjelpetekst (vist som gule tekstbokser ved siden av feltene)

Lagre

Avbryt

Rapportering - artsvelgeren

Funnegenskaper *

Artsnavn *

Søk i artsgruppe: [Alle](#) | Visningspråk: [Norsk](#)

Funnegenskaper *

Artsnavn *

Sett inn dato

Startdato: *

Sluttdato: *

Antall:

Alder:

Kjønn:

- + spurveugle (LINNAEUS, 1758)
- + spurvehauk (LINNAEUS, 1758)
- + spurvefamilien
- + spurvefugler
- > spurvehauk, underarten nisus (LINNAEUS, 1758)
- > spurveugle, underarten passerinum (LINNAEUS, 1758)

Inkluder underarter/hybrider/ubestemte

Artsobservasjoner
Rapporteringssystem for arter

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder Mine sider

Legg til funn - Kontrollér og publiser (0 funn) - Journal

Artsnavn * **bydue** Enkel Columba livia ssp. f. gmelini Usikker artsbestemmelse Ikke sportan

Sett inn dato: Startdato: 23.04.2020 Sluttdato: 23.04.2020

Antall: 15 Alder: Næringskøende Aktivitet: Benytt aktivitet etter lagring

Åpen kommentar: Privat kommentar:

Interessant kommentar Ikke gjenfunnet Ikke funnet

Bestemmelsesmåte: Skjul L.o.m.: 00.MM.ÅÅÅÅ Lengde (mm): Veikt: Ikke for valgt art

Dybde (m): Milc: Maks: Høyde (molt): Milc: Maks:

Prosjekt: Biotop & substrat

Lokalitet * Youngstorget
Koordinater: 59.92317, 10.644579 Sone 33 (+100m) UTM/WGS 84

Kart: Ny lokalitet Mine lokaliteter

Favoritter: Mine lokaliteter/søk lokalitet:

Oslo domkirke

Søk på kartet: Kartsnarvet:

Observatører: 1 Kristoffer Bøhn Er opplydgert?

Samling

Lagre funn

Rapportering – funnegenskaper

Artsnavn **spurvehawk** Endre art Usikker artsbestemming
Accipiter nisus (Linnaeus, 1758) Ikke spontan

Sett inn dato 27.10.2019 | I dag | I går | Nå | Siste | Tilbakestill

Startdato: * 29.10.2019 Starttid: 07:30
Sluttdato: * 29.10.2019 Sluttid: 07:30

Antall: 1 Enhet: Ikke for valgt art
Alder: Kjønn: Hann
Aktivitet: Næringsøkende Metode: Ikke for valgt art
 Behold aktivitet etter lagring

Åpen kommentar: Jaget av kråke
Privat kommentar:

Interessant merknad
 Ikke gjenfunnet ikke funnet
Bestemmelsesmåte:

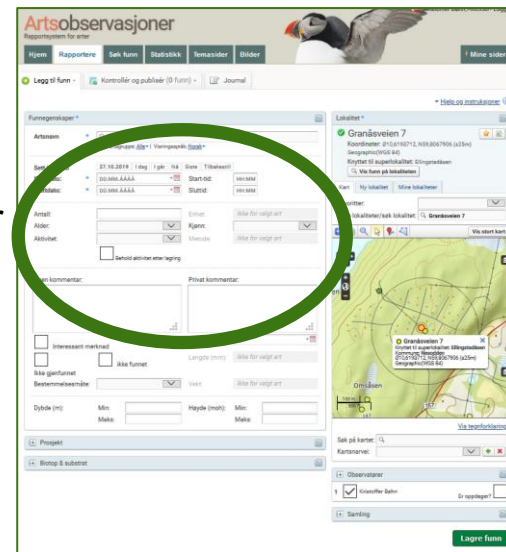
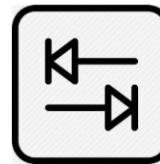
Dybde (m): Min: Maks:
Høyde (moh): Min: Maks:

+ Prosjekt

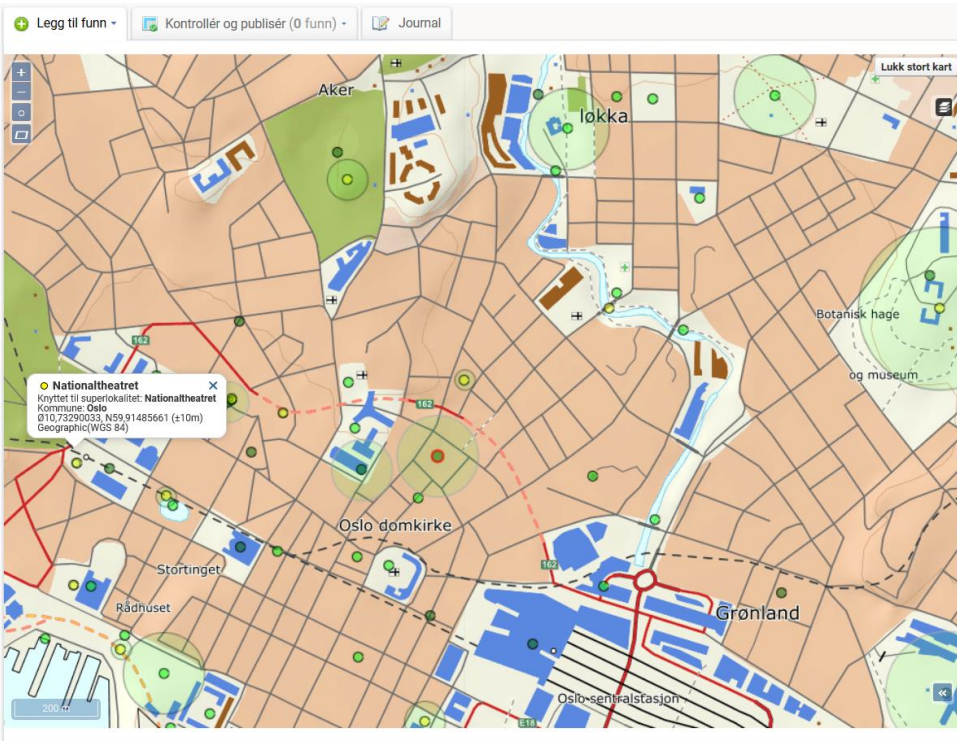
+ Biotop & substrat

Tips for raskere rapportering:

- Trykk tabulator for å hoppe til neste felt.
- Bruk «shift + tab» for å gå et felt tilbake.
- Tast første bokstav for hurtigvalg
- Gjenta bokstav eller tast flere for riktig valg
- Tast «enter» når du er klar

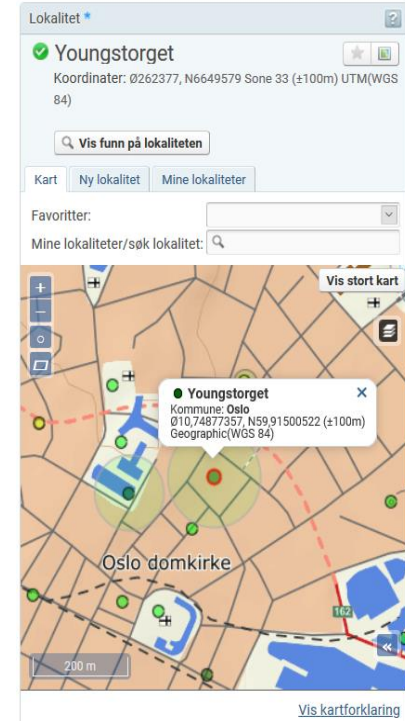

Rapportering – kart og lokaliteter

Tips

- Bruk etablerte lokaliteter for fugl om det finnes. De er grønne eller lysegrønne
- Lag egne lokaliteter for andre funn. Egne lokaliteter er gule.
- Lokaliteter som polygoner finnes og egne kan lages.
- Bruk symbol oppe til høyre i kartet for å skifte mellom ulike kartlag

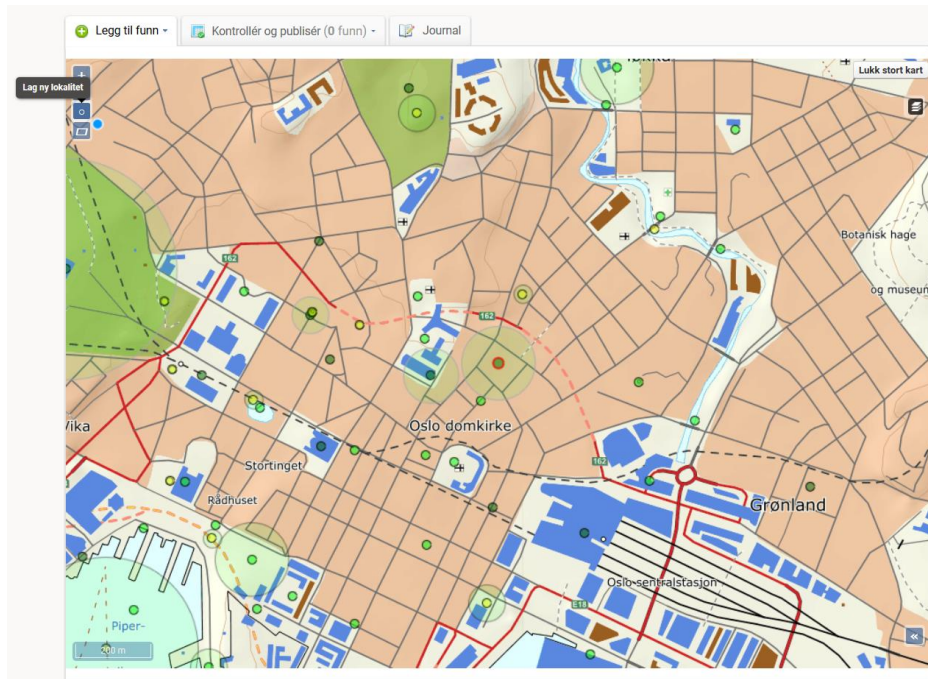

Rapportering – lag ny lokalitet

Ny lokalitet i kart.

- Klikk rundt symbol i kartet.
- Klikk og plasser lokalitet i kartet
- Fyll ut konvolutt med lokalitetsinformasjon.
- Klikk OK når ferdig.
- Stort kart lukker automatisk

Legg til lokalitetsinformasjon ✕

Lokalitetsnavn: *

Nøyaktighet: * ▼

Superlokalitet ▼

Kommentar

OK Cancel

Rapportering – koordinater

Tilpasse innstillinger

* Språk:

Norwegian, Bokmål (Norway)

* Koordinatsystem

UTM(WGS 84)
32
MGRS

Lokalitet *

Kart Ny lokalitet Mine lokaliteter

Lokalitetsnavn: * ANM

Koordinatsystem: UTM(WGS 84)
32
MGRS

Mgrs: * 32VMK4126446801

Nøyaktighet: * 5 m

Superlokalitet:

Prosjekt:

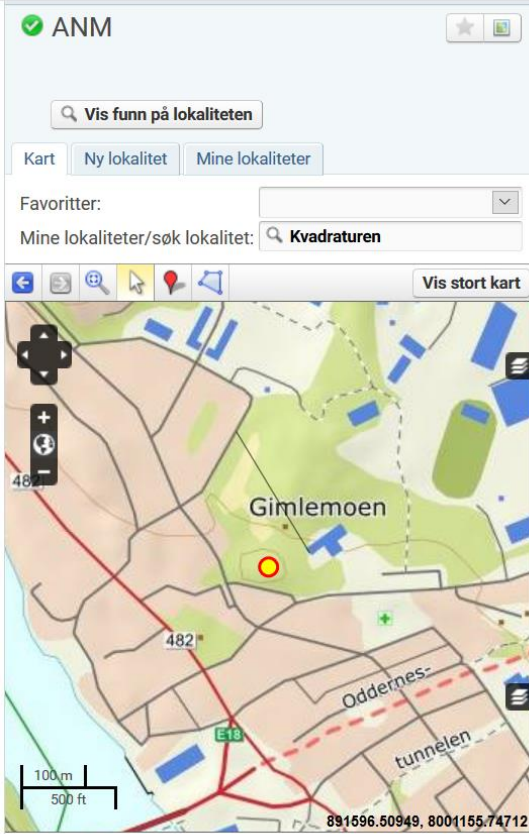
Lokaliteten lagres når du lagrer et funn. Du kan også lage en ny lokalitet ved hjelp av verktøyet på kartet.

Sett inn geolokalisering

Vis lokaliteten i kartet

Ny lokalitet med koordinater:

- Velg koordinatsystem i «Min profil»
- Bruk «Ny lokalitet» og tast inn kooordinatene
- Bruk «Vis lokaliteten i kartet» for å sjekke om den er rett.

ANM

Vis funn på lokaliteten

Kart Ny lokalitet Mine lokaliteter

Favoritter:

Mine lokaliteter/søk lokalitet: Kvadraturen

Vis stort kart

Gimlemoen

100 m
500 ft

891596.50949, 8001155.74712

Vis tegnforklaring

Rapportering – biotop og substrat

- Et ferdigdefinert felt og et fritekstfelt.
- Biotop etter NiN
- Substrat etter art.
- Substrat

Biotop & substrat

Biotop

Søk/velg biotop

Beskriv biotop

Art som substrat

Velg art

Art som substrat beskrivelse

Substrat

Søk/velg substrat

Antall substrat

Beskriv substrat

Behold substrat etter lagring

Biotop & substrat

Biotop

Søk/velg biotop

Beskriv biotop

Behold biotop etter lagring

Art som substrat

Velg art **bulkemispel** Endre art ✕

Cotoneaster bullatus Bois

Art som substrat beskrivelse

Behold art som substrat etter lagring

Substrat

Søk/velg substrat **Voksent dyr** Endre ✕

Antall substrat

Beskriv substrat

Behold substrat etter lagring

Rapportering – medobservatører, samling med mere

Observatører

Mine medobservatører

Søk observatør:

Inkluder gamle brukerkonti

1 Kristoffer Bøhn Er oppdager?

Samling

Offentlig samling:

Privat samling:

Samlingsnummer:

Bestemmer & bekrefter

Bestemmer

Bestemmelsesår:

Bekrefter

Bekreftelsesår:

Beskrivelse

Lagre funn

- **Medobservatører:**
- Kan søkes blant alle rapportører
- «Mine medobservatører» legges til på «Mine sider».
- Bestemmer og bekrefter bør fylle ut om man har fått hjelp med artsbestemmelse.
- Har du samling kan det angis i profilen din

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder [Mine sider](#)

Min startside Redigere - Min feltdagbok Mine bilder Lokalteter Importere lokaliteter Lister

Medobservatør

Her kan du legge til og fjerne medobservatører ved rapportering. Du søker fram andre brukere gjennom å skrive navnet i søkefeltet. Legg til i lista ved å klikke på navnet. Vil du ta bort en medobservatør, så klikker du på det blå navnefeltet. Her velger du også de personer du vil brukes som bestemmer (det.)

Bruker: [Lista er tom](#)

Inkluder gamle brukerkonti

Lagre

Rapportering - opplasting av bilder

Last opp bild(er)

Lukk

Velg bilde:

Velg lisensen som skal brukes for bilde du laster opp:

Creative Commons 4.0 (CC) BY-NC-SA

[Her kan du lese om de forskjellige Creative Commons lisenstypene.](#)

Maks 10 bilder per funn

Vi har ingen begrensning i filstørrelse eller oppløsning, men bilder som er større enn den høyeste tillatte oppløsningen **1600 X 1600 piksler** kommer til å bli nedskalert. Alle bilder komprimeres noe med JPEG-kompresjon for å minske filstørrelsen.

Bilde

Bildekommentar

↻ Roter 90 grader

✖ Slett bilde

+ Lagre kommentar

Bilder kan lastes opp:

- Etter lagring
- Ved kontroll før publisering
- Ved å søke opp egne funn
- Ved å bruke «Min feltdagbok»

Rapportering – lagre funn

Lagre funn

Lagrede observasjoner

Når du trykker på lagre i skjemaet ovenfor flyttes funnene til listen under slik at du kan se gjennom og publisere funnene.

Alle	Info	Artsnavn	Lokalitet	Dato	Tid	Antall	Aktivitet	Utd	Last opp bilde	i
☒	☐	spurvehauk	Granåsveien 7	29.10.2019	07:30	1	Næringssøkende		Last opp bilde	i

Viser 1 - 1 av 1

Endre Fjern

Kontroller funn

•Tips til rask lagring: Alt+Q!

•Når lagret:

- Legge til flere funn
- Endre eller fjerne funn
- Laste opp bilder

•Når ferdig: Kontroller funn

The screenshot shows the 'Artsobservasjoner' web application interface. The 'Lagre funn' button is highlighted with a green circle. The interface includes a navigation bar with 'Hjem', 'Rapportering', 'Sjekk funn', 'Statistikk', 'Sensasjoner', 'Bilder', and 'Mine sider'. The main content area shows a form for entering observation data, including fields for 'Artsnavn', 'Lokalitet', 'Dato', 'Tid', 'Antall', and 'Aktivitet'. A map is visible on the right side of the form. The 'Lagre funn' button is located at the bottom right of the form.

Kontroller og publiser

Artsobservasjoner
Rapportsystem for arter

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder Mine sider

Legg til funn Kontrollér og publiser (1 funn) Journal

Filtrér: Alle funn (1) Opplysninger (1 @) Varsler (0) Feilmeldinger (0)

Info	Artsnavn	Antall	Aktivitet	Lokalitet	Dato	Klokkeslett	Observatører	Last opp bilde
☐	spurvehauk	1	Næringsøkende	Granåsveien 7, Ellingstadåsen, Nesodden, Ak	29.10.2019	07:30	Kristoffer Bøhn	☐ Last opp bilde

Viser 1 - 1 av 1

Endre Fjern **Publiser alle funn** Publisere valgt (0)

- Endre eller fjerne funn
- Last opp bilder
- Skrive journal

Rapportering – lage prosjekter

- Prosjekter lages på:
- Mine sider
- Rediger
- Mine prosjekter

Artsobservasjoner
Rapportssystem for arter

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder [Mine sider](#)

Ristoffer Bøhn, *Privat bruker* Logg ut

Min startside Redigere Min feltdagbok Mine bilder Lokalteter Importere lokaliteter Lister

Mine prosjekter

Her oppretter du egne prosjekter. Disse prosjektene kan deles med andre brukere. Dersom du vil opprette et åpent prosjekt som er tilgjengelig for alle, må administrator godkjenne prosjektet allment.

[Opprett nytt prosjekt](#)

Rediger profil

Endre passord

Endre e-postadresse

Mine prosjekter

Medobservatører

Private samlinger

Endre bildelisenser

Innloggede sesjoner

[Sabima](#)

[Kartlegging Rauer 2013](#)

[Kartlegging Rauer 2013](#)

[Kartleggingsmidler Sabima](#)

[Medieklipp](#)

[NEF - Norsk entomologisk forening](#)

[Sabima kartlegging - Håøya 2015](#)

Prosjektkategori
Generell artskartlegging
Naturvern
Storsoppkartlegging
Generell artskartlegging
Naturvern
Naturvern
Naturvern
Naturvern
Generell artskartlegging
Generell artskartlegging
Insektkartlegging
Generell artskartlegging

Allmenne prosjekt

Allmenne prosjekt er enten et prosjekt der du er medlem eller et offentlig allment prosjekt

[User/EditMyProfile](#)

Prosjektnavn

[Horndykker 2010](#)

[Kartlegging Rauer 2013](#)

[Marinkurs SABIMA](#)

Prosjektkategori
Naturvern
Naturvern
Generell artskartlegging

Rapportering – legge til prosjekt(er)

Prosjekt

Velg ett eller flere prosjekt.:

+

- Mine prosjekt
- Naturvern
- Miljøovervåking
- Regional miljøovervåkning
- Handlingsplan for trua arter
- Handlingsplan mot fremmede arter
- Floraovervåkning
- Faunaovervåkning
- Fuglekartlegging
- Karplantekartlegging

Vis bare allmenne prosjekter

Når du trykker på lagre i skjemaet ovenfor flyttes funnene til listen under slik at du kan se gjennom og publisere funnene.

- Rapportere med prosjekt:
- Ferdigdefinerte valg
- Gode søkemuligheter
- Flere prosjekt kan velges samtidig.

Rapportering – opprett prosjekt

Artsobservasjoner
Rapportssystem for arter

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder Mine sider

- Min startside Redigere Min feltdagbok Mine bilder Lokaliteter Importer lokaliteter Lister

Mine prosjekter

Mine prosjekter

Her oppretter du egne prosjekter. Disse prosjektene kan du dele med andre brukere. Dersom du ønsker et åpent prosjekt som alle kan bruke, må administrator gjøre prosjektet allment.

Opprett nytt prosjekt

Prosjektnavn

- Artsjakten!
- Horndykker 2010
- Høstsopptreff 2018 Molde
- Kartlegging av rødlistearter - Sabima
- Kartlegging Rauer 2013
- Kartlegging Rauer 2013
- Kartlegging Rauer 2013
- Kartlegging Rauer 2013
- Kartleggingsmidler Sabima
- Medieklipp
- NBF - test viafunn
- NEF - Norsk entomologisk forening

Prosjektkategori

- Generell artskartlegging
- Naturvern
- Storsoppkartlegging
- Generell artskartlegging
- Naturvern
- Naturvern
- Naturvern
- Naturvern
- Generell artskartlegging
- Generell artskartlegging
- Karplantekartlegging
- Insektkartlegging

Allmenne prosjekt

Allmenne prosjekt er enten et prosjekt der du er medlem eller et offisielt allment prosjekt

Prosjektnavn

- Horndykker 2010
- Kartlegging Rauer 2013
- Marinkurs SABIMA

Prosjektkategori

- Naturvern
- Naturvern
- Generell artskartlegging

Rapportering – opprett prosjekt 2

Artsobservasjoner
Rapportsystem for arter

Kristoffer Bøhn, Privat bruker Logg ut

Hjem Rapportere Søk funn Statistikk Temasider Bilder [Mine sider](#)

[Min startside](#) [Redigere](#) [Min feltdagbok](#) [Mine bilder](#) [Lokaliteter](#) [Importere lokaliteter](#) [Lister](#)

Opprett nytt prosjekt

Her kan du opprette et nytt prosjekt som kan brukes til å gruppere observasjoner for spesielle undersøkelser. En observasjon kan knyttes til ett eller flere prosjekter samtidig. Du kan opprette egendefinerte parametre for prosjektet. Disse kan brukes til å oppgi data som ikke kan rapporteres gjennom parametrene i rapporteringskjemaet. Prosjekter som du lager, er private, men du kan dele dem med flere brukere ved å gi dem tilgang. Beskriv prosjektet i detalj, og ikke glem å skrive instruksjoner hvis det er flere brukere som skal bruke det. Dersom prosjektet er begrenset i tid, kan du angi en start- og slutt dato. Bruk en prosjektkategori for å gjøre det enklere å finne prosjektet. Du kan koble til prosjektets hjemmeside eller en fil med spesifikke instruksjoner.

Dersom prosjektet er begrenset i tid, kan du angi en start- og slutt dato. Bruk en prosjektkategori for å gjøre det enklere å finne prosjektet. Du kan koble til prosjektets hjemmeside eller en fil med spesifikke instruksjoner.

* Prosjektnavn: Original datavert (datakilde):

Prosjektbeskrivelse:

* Prosjektkategori: Startdato: Slutt dato:

Inventeringsmetodikk: Hjemmeside for inventeringsmetodikken:

Skjul prosjektet Inkluder "Ikke funnet" i rapportskjemaet

Brukere: [Kristoffer Bøhn](#)

Inkluder gamle brukerkonti

Rapportering – prosjektparametere

Ikke validert (funnet er ikke kvalitetssikret) Bli medobservatør Last opp bilde Endre Fjern

Detaljert funninformasjon

Funndata Funnkommentarer (0) Bilder (0) Observasjoner (0) Inkludert i funn (0)

Funnegenskaper

ARTSNAVN:	krusfrø
VITENSKAPELIG NAVN:	<i>Selinum carvifolia (L.) L.</i>
RØDLISTEKATEGORI:	NT
ANTALL & ENHET:	1 individer
KJØNN:	
ALDER:	
BESTEMMELSEMETODE:	
RAPPORTØR:	Kristoffer Bøhn
OBSERVATØRER:	<i>(ikke angitt)</i>
REDIGERINGSANSVARLIG:	Kristoffer Bøhn
STARTDATO & TID:	29.01.2020
SLUTTDATO & TID:	29.01.2020
KOMMENTAR:	Test

Lokalitet

LOKALITETSNAVN:	Langen SØ
KOORDINATER:	Ø10,99941251, N59,72973673 (±10m) Geographic(WGS 84)
ORIGINALKOORDINATER:	Ø1224449, N8339811 (±10m) Google Mercator

Prosjekt: NBF - test viafunn

PROSJEKTBSKRIVELSE:

LENKE TIL PUBLIKASJON <https://www.amta.no/>

OBSERVATØR(ER) **Birger Bugge Berger**

REFERANSE **Blomster i skogen. Alling og co. 1945**

OBSERVATØR I LIVE **Nei**

«Prosjektlokalteter»

Mine lokaliteter

Naviger i kartet

Søk i kartet:

Søk lokalitet:

Kartsnarvei:

Vis kun lokaliteter jeg kan endre:

Lokalitet

Navn:

Koordinatsystem:

Lengdegrad:

Breddegrad:

Nøyaktighet:

Inngår i superlokalitet:

Kommentar:

Prosjekt:

Ekstern id:

Antall underliggende funnplasser: 0

Rapportering – Excel-import

Her kan du rapportere observasjoner du har punsjet i Excel-malen. Kopier funn fra regnearket, og lim dem inn i feltet nederst på siden. Ta med kolonneoverskriftene når du kopierer. Opptil 2000 observasjoner kan importeres av gangen. Hvis du vil importere flere funn, må det gjøres i flere omganger.

Format

Dataene du importerer, må være på formatet angitt i dine personlige innstillinger, som gjengitt nedenfor. Du endrer dette i [Min profil](#).

Koordinatsystem:
UTM(WGS 84)

Artsnavnspråk:
Norsk

! Obs! Ta med kolonne-overskriftene som første rad i utklippet.

* Lim inn funn her.:

Maks 2000 observasjoner om gangen.

Prioriter lokaliteter i området:

Prioriter private lokaliteter og favoritter:

Knytt funnene til følgende prosjekt::

Karplanter						
Versjon 2.17						
Artsnavn	Lokalitetsnavn	Øst	Nord	Nøyaktighet	Fra dato	Til dato

- Til store datasett.
- Egen fane under rapportering

Lære mer? Sabima og FNF Oslo og Akershus arrangerer kurs 23. mars. Se her:

Foto: Sabima

23.

TIRSDAG 23. MARS 2021 KLOKKEN 17:00 UTC+01

Webinar: Kurs i artsobservasjoner

Nettarrangement

Om Diskusjon

✓ Skal ▾

Live demo <http://artsobservasjoner.no/>

Artsobservasjoner

Rapportsystem for arter

 Kristoffer Bønn, *Privatbruker* Logg ut

Hjem

Rapportere

Søk funn

Statistikk

Temasider

Bilder

 Mine sider

Siste bilder

1503 Bilder

Dagens funn

IDAG/IGÅR

Idag

ARTSGRUPPE

Alle arter

21 Funn

19 Arter

Kunngjøringer

2019-08-27

[Ny versjon lagt ut 27.august 2019](#)

2019-06-25

[Ny versjon lagt ut 25.juni 2019](#)

Asker
kommune

Bekjempelse av fremmede arter i nye Asker kommune

Merete Wiken Dees

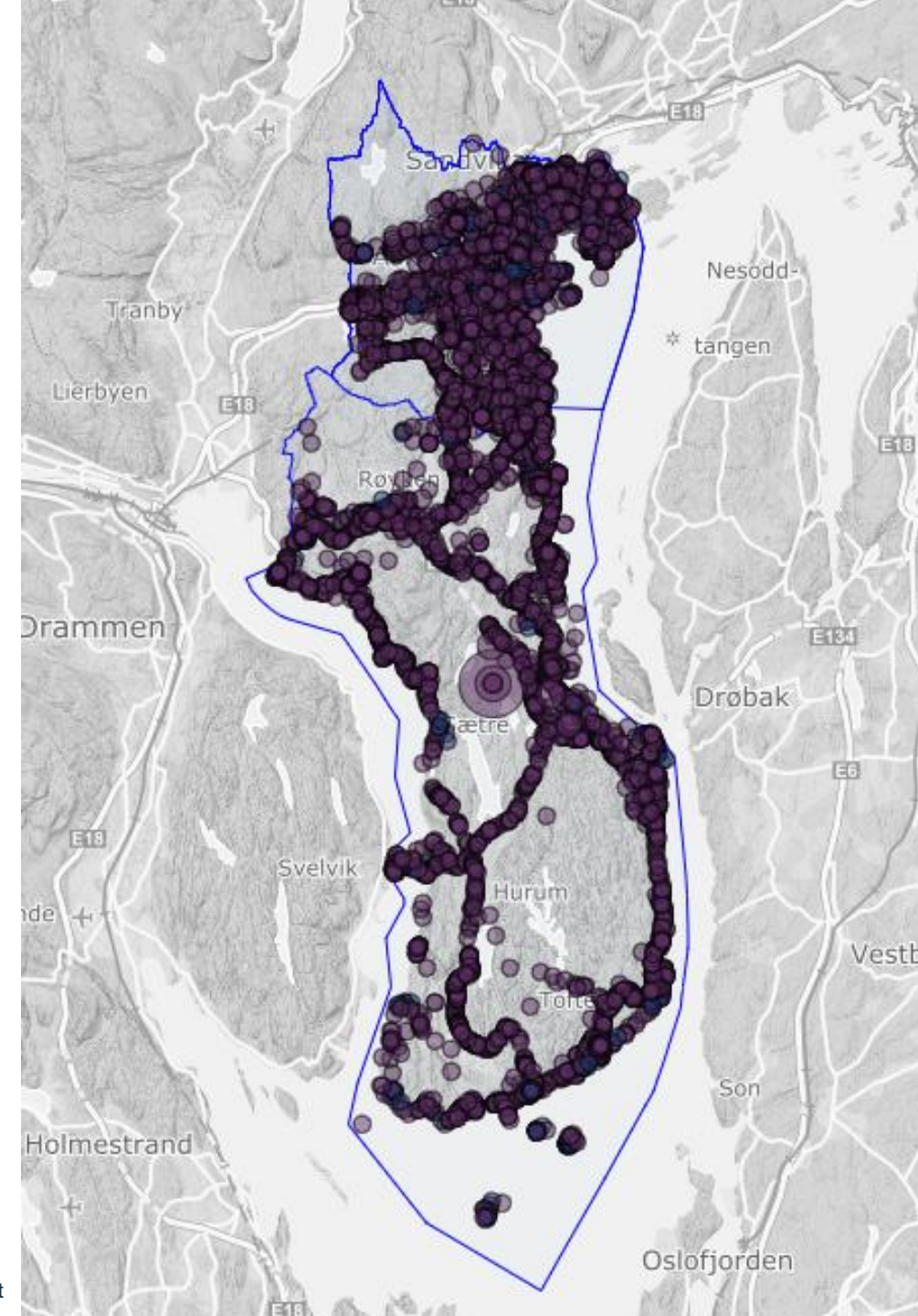
Avd. for Natur, miljø og landbruk

11. Mars 2021

Fremmede arter i nye Asker kommune

- Asker, Hurum og Røyken kommuner har fra 01.01.2020 slått seg sammen til en kommune, Asker
- Over 16 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko» fordelt på 131 takson
  - 15 000 karplanter
- Utbredelsen av fremmede arter er størst langs veier (grøftekanter) og vassdrag, og minst i de store skogsområdene

Fokusarter

- Pga. begrensede ressurser og praktisk gjennomførbarhet prioriteres arter som vi mener vi fortsatt kan kontrollere
- *Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken: kjempespringfrø (SE) og kjempebjørnekjeks (SE) - arter som anses som en stor trussel på det stedegne biologiske mangfoldet i regionen og bør bekjempes/utryddes regionalt*

Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken

Fremmede arter i Asker kommune

status, mål, og tiltak

Hvordan gjør vi det?

- Kommunen har etablert et samarbeid med to foretak som driver arbeidstrening
- Asker Jeger og Fiskeforening - luke kjempespringfrø langs Neselva
- Metodikk fra plantevernleksikonet (NIBIO) og faktaarkene fra Fagus ble lagt til grunn for bekjempelse
- Asker kommune bruker ikke plantevernmidler i bekjempelse av fremmede arter

Fjerning av Kjempespringfrø langs Neselven
Sommer 2020

Kjempebjørnekjeks

Heracleum mantegazzianum

SKADEGJØRER

Fakta

Kunnskapsblad fra FAGUS Rådgivning
Nr. 05 / 2009 Argang 6

BEKJEMPELSE AV KJEMPESPRINGFRØ

Av Inger Sundheim Fløistad, Bård Bredeesen og Tore Felin.

Foto: Asker Jeger og Fiskeforening

Kjempebjørnekjeks (SE)

- Kjente lokaliteter i kommunen og etter observasjoner/tips fra innbyggerne
- Lokalitetene ble oppsøkt 2-3 ganger i løpet av sesongen (mai-august)
- Rotkuttet eller gravd opp med rot
- Ev. blomsterstander ble samlet i tette sekker og levert til forbrenning

Kjempebjørnekjeks

Antall planter	Lokalitetsnavn	Dato for bekjempelse	Kommentar
37	Bondistranda	26/05, 03/07, 10/08	Mange planter første gang, få de to andre
25	Krokodden	17/07, 06/08	
2	Rugdeveien	28/05, 03/07, 11/08	2 planter ved første befarig, ingen de andre gangene
30	Neset, Storsand	17/08	Henvendelse fra innbygger
1	Heggeodden	24/06	Henvendelse fra innbygger
12	Vardåsen skisenter	01/06, 06/07, 11/08	
1	Østliveien	05/06	
80	Drengsrudbekken	28/05, 03/07, 11/08	Mange planter første gang, få de to andre
2	Sarahaugen	28/05, 29/05	Mye sibir- og kystbjørnekjeks
0	Holmen	28/05, 29/05	Ingen observasjoner av kjempebjørnekjeks Mye sibir- og kystbjørnekjeks
0	Askerelva, sikta	28/05, 06/07, 14/08	Ingen observasjoner av kjempebjørnekjeks Mye sibir- og kystbjørnekjeks
0	Østhellinga 8	28/05, 03/07, 11/08	Ingen observasjoner av kjempebjørnekjeks
0	Østskogen Terrasse	26/06	Ingen observasjoner av kjempebjørnekjeks
15	Solliveien	14/08	Privat. Bekjempet med sprøytemidler av grunneier.

Arten har forsvunnet fra flere av lokalitetene hvor den tidligere er bekjempet, noe som tyder på at systematisk bekjempelse fungerer.

Forvekslingsmuligheter: kystbjørnekjeks, sibirbjørnekjeks og mellomformer

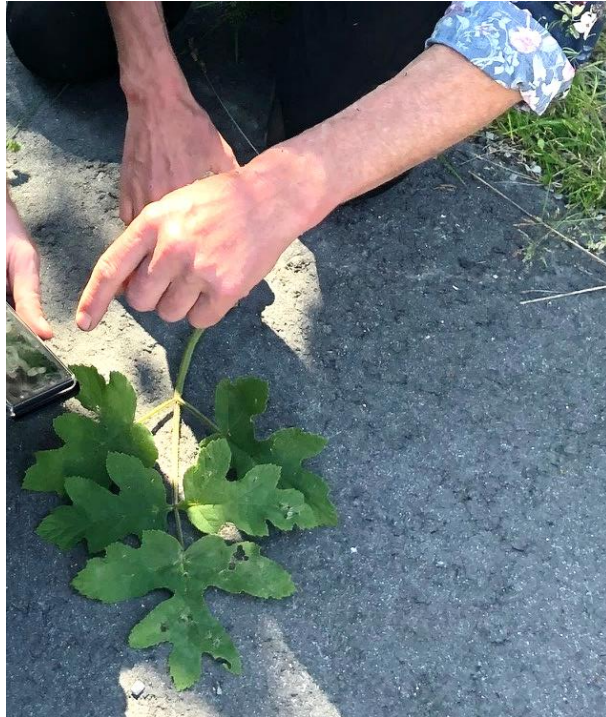
Sibirbjørnekjeks

Sibirbjørnekjeks

Kystbjørnekjeks?? – mellomform?

Kjempebjørnekjeks har trekoplete eller finnete blad, med langt tilspissede fliker.

Kjempespringfrø (SE)

- Manuell lusing av plantene i løpet av vekstsesongen (før frøsetting)
- Plantene ble samlet i tette sekker og levert til forbrenning
- I hovedsak fjernet langs Neselva og Hyggenbekken

Kjempespringfrø

Antall planter	Lokalitetsnavn	Dato for bekjempelse	Kommentar
8000	Hyggenbekken	01-03/07	Alle plantene på en strekning på 600 meter langs Hyggenbekken er luket
220	Neselva, øvre del	14/07	luket
2500	Neselva, nedre del	12/08	luket
3	Bergsmyrene	07/12	luket
-	Storsand	Juli	Privat. Bekjempes av grunneier.
-	Hyggen	-	Privat. Informasjon gitt til grunneier
-	Høvikvollen	-	Ny lokalitet, innrapportert av innbygger.
-	Skitthegga	-	Ny lokalitet, innrapportert av innbygger.
-	Bråset, langs Skitthegga	-	Ny lokalitet, innrapportert av innbygger.

Innbyggerne tar kontakt

- Melder inn forekomster av fremmede arter
- Ber om råd ang. bekjempelse

From:
Sent: Wednesday, May 20, 2020 8:00 AM
To: Postmottak Asker kommune
Subject: Platanlønn i Asker

Hei,

Jeg har oppdaget det jeg mener er platanlønn i Asker. Platanlønn er svartelistet i Norge.

From:
Sent: Wednesday, June 10, 2020 9:03 AM
To: Postmottak Asker kommune
Subject: Bekjempelse av Parkslirekne

Hei

Vi er bosatt i [redacted] og har en stor forekomst av Parkslirekne på tomten. Har dere noen støttefunksjon eller noen anbefalinger til bekjempelse av dette?

Andre fremmede arter

Russesvalerot (SE) – har tidligere blitt observert i et av kommunens naturreservater

Parkslirekne (SE) – overvåkes, informasjon til innbyggere om bekjempelse

Rynkerose (SE) – ser på mulighetene for bekjempelse av rynkerose på enkelte strender i kommunen

Edelgran (NR) – fjernes i landskapsvernområdet ved Sem

Mongolspringfrø (SE) – flere observasjoner denne sesongen. Bekjempelse vil sees i sammenheng med bekjempelse av kjempespringfrø

Stillehavssøsters (SE) – gjennomførte godtgjorte dugnader i 2020

Østersdugnader

- Godtgjort dugnadsarbeid (frivillige organisasjoner og lag)
- Samarbeid med Vannområdet Indre Oslofjord Vest
- Finansiering: Viken Fylkeskommune

Pilotdugnad 1:
Asker skolekorps plukker
stillehavsøsters på
Hvalstrand

Pilotdugnad 2: Kajakk-klubben plukker stillehavsøsters på Holmen

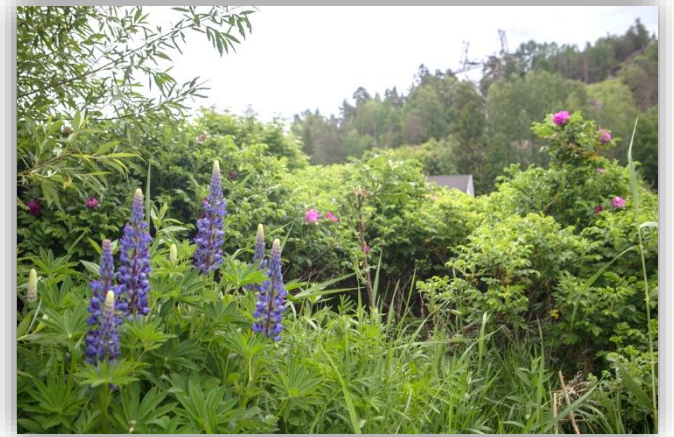
Utfordringer

- Langsiktig innsats
- Koordinert bekjempelse mellom kommuner
- Ressurskrevende
- Avfallshåndtering (avfall - ressurs)

Videre arbeid

- Sesongen 2021:
  - fortsatt bekjempelse av kjempebjørnekjeks på kjente lokaliteter
  - større innsats mot kjempespringfrø langs vassdrag
- Uforutsigbare økonomiske rammer vanskeliggjør langsiktig planlegging
- God erfaring med bruk av arbeidstreningsbedrifter og lag/foreninger i bekjempelsesarbeidet - videreføres

Asker
kommune

Økonomisk støtte til prosjekter

Liv Ingrid Kravdal

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Midler til samarbeidsprosjekt med kommunene - 2021

- Mindre midler i år enn i fjor
- 1 000 000 kr
- Direktoratets kriterier legges til grunn ved fordeling av midler
- Overgangsperiode for prosjekter som ikke oppfyller kriteriene

Foto: Gravbergknapp på Bleikøya, Oslo kommune.
Fotograf: Karoline Bredland, Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kriterier for tildeling

- Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.
- Tiltak som har fokus på tidlig innsats, for eksempel:
  - tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen.
  - tiltak mot arter som er i utkanten av sitt utbredelsesområde
  - nye forekomster i regionen
- Samkjørte tiltak, for eksempel:
  - tiltak som støtter arbeid i verneområder og vil bidra til å redusere spredning inn i verneområder
  - på tvers av fylkesgrenser
  - samarbeid mellom ulike etater
- Se også artsliste for karplanter

Behovsinnmelding 2022

- Ønske fra direktoratet at det meldes inn flere mindre prosjekter
- Innspill fra kommunene → bearbeiding → sendes inn en samlet søknad/behovsinnmelding desember 2021
- Økonomi avklart tidligere på året
- Eget skjema for innspill til prosjekt
- Sender ut infobrev om dette etter sommeren

Foto: Gravmyrt i Orkerødslogen naturreservat, Moss kommune.
Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

1. Navn på prosjekt/tiltak:

2. Beskrivelse av prosjekt/tiltak:

(Prosjektet må også begrunnes opp mot gitte kriterier)

3. Kostnadsart:

(f.eks. lønn, driftskostnader, kjøp av tjenester osv.)

4. Omsøkt beløp:

5. Er tiltaket flerårig?

(f.eks. ja, nei)

Dersom svaret på spørsmålet over er «ja», må følgende 3 spørsmål besvares:

I hvor mange år har aktiviteten pågått?

Når forventes aktiviteten å avsluttes?

(f.eks. 1 år, 3 år eller mindre, mer enn 5 år, løpende)

Hvor mye midler er brukt på tiltaket tidligere år?

(f.eks. På nivå med årets beløp, vesentlig mer enn dagens beløp, vesentlig mindre enn dagens beløp)

6. Er tiltaket geografisk nærliggende relevante verneområder, naturtyper, leveområder for trua arter etc.:

(F.eks. ja, nei, ikke relevant)

Dersom svaret på spørsmålet over er «ja», bør følgende tabell fylles ut:

Avstand til relevante områder	Antall forekomster i gitt avstand
0 - 0,5 km	
0,5 - 1 km	
1 - 1,5 km	
1,5 - 2 km	

7. Er tiltaket samordnet med innsats i samme eller inntilliggende geografisk område?

(F.eks. ja, nei, ikke relevant)

Dersom svaret på spørsmålet over er «ja», må følgende 2 spørsmål besvares:

Med hvilket beløp?

Hvem finansieres den samordnede innsatsen av?

(f.eks. kommunen, miljødirektoratet)

Behovsinnmelding 2022

- Ønske fra direktoratet at det meldes inn flere mindre prosjekter
- Innspill fra kommunene → bearbeiding → sendes inn en samlet søknad/behovsinnmelding desember 2021
- Økonomi avklart tidligere på året
- Eget skjema for innspill til prosjekt
- Sender ut infobrev om dette etter sommeren

Foto: Gravmyrt i Orkerødslogen naturreservat, Moss kommune.
Fotograf: Gunnar Bjar, Statsforvalteren i Oslo og Viken

Spørsmål?

Liv Ingrid Kravdal

Seksjon for naturforvaltning lavland og kyst
liikr@statsforvalteren.no
Tlf. 69 2 475 59

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov